Azadi Ka Amrit Mahotsav

GURU DEEKSHAA IAS

సంపూర్ణ-సంక్షిప్త-సమర్ధ

CURRENT AFFAIRS గురువు

తెలుగు మీడియం UPSC/TPPSC/APPSC అభ్యర్థులకు

15TH AUGUST 2022

FOR DAILY FREE CURRENT AFFAIRS
Follow Our Youtube Channel

Guru Deekshaa telugu

INDEX

DAILY CURRENT AFFAIRS NOTES
15th August 2022

1. – భారతదేశంలో గ్యాలంట్రీ అవార్డుల గురించి: 3
 (i) శౌర్యం/శౌర్యం కోసం భారతీయ గౌరవాలు: 3
 (ii) అవార్డులలో పాల్గొనేవారు: 3
 (iii) టైమ్స్ ఆఫ్ వార్‌లో ప్రదానం చేసిన శౌర్యానికి అత్యధిక పతకాలు: 3
 (iv) శాంతికాలంలో వీరత్వానికి అత్యున్నత గౌరవాలు: 3
 (v) ఇతర అవార్డులు: 4

2. – ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాల వివరాలు: 5
 (i) గురించి: 5
 (ii) భారతదేశంలోని SEZలు: 5
 (iii) SEZ చట్టం యొక్క లక్ష్యాలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి: 5
 (iv) ముఖ్యమైన సౌకర్యాలు మరియు SEZ ప్రోత్సాహకాలు: 6
 (v) భారతదేశంలో SEZ పనితీరు: 6
 (vi) సవాళ్లు: 6
 (vii) విభిన్న నమూనాలు ఉన్నాయి: 6
 (viii) ASEAN దేశాల బెదిరింపులు: 6
 (ix) ముందుకి సాగడం ఎలా: 6

3. - న్యాయవ్యవస్థలో మహిళల గురించి: 7
 (i) న్యాయ వ్యవస్థలో మహిళలు ఎలా ఉన్నారు? 7
 (ii) మహిళా ప్రతినిధుల కొరతకు ఏ అంశాలు దోహదం చేస్తాయి? 7
 (iii) అపారదర్శక కొలీజియం వ్యవస్థ ఎలా పనిచేస్తుంది: 7
 (iv) మహిళలకు అనుమతి లేదు: 7
 (v) ఒకరి కుటుంబానికి బాధ్యతలు కలిగి ఉండటం: 8
 (vi) నిజమైన ప్రయత్నం లేదు: 8
 (vii) అనేక దృక్కోణాలు: 8

(viii) ముందుకి సాగడం ఎలా: 9

4. – నీతి ఆయోగ్ వివరాలు: 10

(i) దాని గతం ఏమిటి? 10

(ii) నీతి ఆయోగ్ యొక్క అలంకరణ గురించి ఏమిటి? 10

(iii) నీతి ఆయోగ్ యొక్క లక్ష్యం ఏమిటి? 10

(iv) దీని ప్రధాన లక్ష్యాలు ఏమిటి? 11

(v) దీనికి సంబంధించిన ఆందోళనలు ఏమిటి? 11

(vi) ఎలా ముందుకు సాగాలి: 11

సంపాదకీయ విశ్లేషణ 13

1. నియోజకవర్గ అసెంబ్లీ: 13

(i) ఈ కోణంలో, కొన్ని ముఖ్యమైన భాగాలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి: 13

(ii) రాజ్యాంగ సభ యొక్క కొంత కూర్పు సమాచారం క్రింద జాబితా చేయబడింది: 13

(iii) రాజ్యాంగ పరిషత్ యొక్క పని: 13

(iv) ఆబ్జెక్టివ్ రిజల్యూషన్: 14

(v) తీర్మానం క్రింది లక్ష్యాలను నొక్కి చెప్పింది: 14

(vi) ఇది ఆ సమయంలో ఈ క్రింది లక్ష్యాలను అమలు చేసింది: 14

(vii) రాజ్యాంగ సభ యొక్క కమిటీలు: 14

(viii) ప్రధాన కమిటీలు: 14

(ix) చిన్న కమిటీలు: 15

(x) ముసాయిదా కమిటీ: 15

(xi) రాజ్యాంగ అసెంబ్లీకి సంబంధించిన వైరుధ్యాలు: 15

2. న్యాయవ్యవస్థలో సంస్కరణలు: 16

(i) భారతదేశంలో ఇప్పటికీ పెండింగ్‌లో ఉన్న కోర్టు కేసులు: 16

(ii) వివిధ కారణాలతో పెండింగ్‌లో ఉన్న కేసులు: 16

(iii) న్యాయపరమైన పెండెన్సీ యొక్క ప్రభావాలు: 17

(iv) ఏమి చేయాలి: 18

(v) ముగింపు: 19

1. – భారతదేశంలో గ్యాలంట్రీ అవార్డుల గురించి:

GS III

అంశం→అంతర్గత భద్రత సంబంధిత సమస్యలు

శౌర్యం/శౌర్యం కోసం భారతీయ గౌరవాలు:

- పరమ వీర చక్ర, మహా వీర చక్ర, మరియు వీర చక్ర అనేవి భారత ప్రభుత్వంచే స్థాపించబడిన మొదటి మూడు శౌర్య పురస్కారాలు మరియు అవి ఆగస్ట్ 15, 1947 నుండి అమలులోకి వచ్చాయి. అవి జనవరి 26, 1950న స్థాపించబడ్డాయి.
- అశోక చక్ర క్లాస్-I, క్లాస్-II, మరియు క్లాస్-III శౌర్య అవార్డులు తదనంతరం 1952లో సృష్టించబడ్డాయి మరియు ఆగస్టు 15, 1947 నాటికి వాడుకలో ఉన్నట్లు భావించారు.
- ఈ అవార్డుల బిరుదులను వరుసగా జనవరి 1967లో అశోక చక్ర, కీర్తి చక్ర మరియు శౌర్య చక్రగా మార్చారు.
- వాటి కంటే ముఖ్యమైన బహుమతులు పరమవీరచక్ర, అశోకచక్ర, మహావీరచక్ర, కీర్తిచక్ర, వీరచక్ర, శౌర్యచక్ర.

అవార్డులలో పాల్గొనేవారు:

- ఆర్మీ, నేవీ మరియు వైమానిక దళం యొక్క అన్ని అధికారులు, అలాగే అధికారికంగా సృష్టించబడిన రిజర్వ్ దళాలు, భూభాగ సైన్యాలు మరియు ఇతర సైనిక సంస్థలు.
- పైన పేర్కొన్న సిబ్బందితో పాటు, మాట్రాన్‌లు, సోదరీమణులు, నర్సులు మరియు సిబ్బందితో సహా పైన పేర్కొన్న ఏదైనా దళాల ఆదేశాలు, మార్గదర్శకాలు లేదా పర్యవేక్షణలో క్రమం తప్పకుండా లేదా తాత్కాలికంగా సేవలందించే పౌరులు, పురుషులు మరియు మహిళలు కూడా ఉన్నారు. ఆసుపత్రులు మరియు నర్సింగ్‌కి సంబంధించిన నర్సింగ్ సేవలు మరియు ఇతర సేవలు.

టైమ్స్ ఆఫ్ వార్‌లో ప్రదానం చేసిన శౌర్యానికి అత్యధిక పతకాలు:

పరమ వీర చక్ర:

- ఇది భూమిపై, సముద్రంలో లేదా గాలిలో యుద్ధంలో ప్రదర్శించిన ధైర్యసాహసాలకు భారతదేశంలో అత్యున్నత సైనిక అలంకరణ.

మహా వీర చక్ర:

- భూమిపైనా, సముద్రంలో లేదా గాలిలో ఉన్నా, శత్రువు సమీపంలో ఉన్నప్పుడు తీసుకున్న ధైర్య చర్యలకు ఇచ్చే రెండవ అత్యున్నత గ్యాలంట్రీ గౌరవం.

వీర చక్ర:

- ఇది పరమవీర చక్ర మరియు మహావీర చక్ర తర్వాత దేశంలో ప్రదానం చేయబడిన మూడవ అత్యున్నత యుద్ధకాల వీరత్వ పురస్కారం.

శాంతికాలంలో వీరత్వానికి అత్యున్నత గౌరవాలు:

అశోక చక్రం:

- శాంతి సమయంలో ధైర్యసాహసాలు, నిస్వార్థత లేదా పరాక్రమం కోసం ఇచ్చే అత్యున్నత సైనిక పురస్కారం ఇది.

- ఇది అత్యంత దారుణమైన ధైర్యసాహసాలకు, సాహసోపేతమైన పనికి, అతి పెద్ద పరాక్రమానికి లేదా ప్రత్యర్థి సమక్షంలో జరగని గొప్ప ఆత్మబలిదానాలకు ప్రదానం చేయబడుతుంది.

కీర్తి చక్ర:

- ఇది రెండవ అత్యున్నత శాంతికాల శౌర్య పురస్కారం మరియు యుద్ధభూమిలో ధైర్యం, త్యాగం లేదా శౌర్యం కోసం మంజూరు చేయబడింది.

శౌర్య చక్రం:

- ఇది చాలా వీరోచిత ప్రవర్తనను ప్రదర్శించే చర్యలకు సైనిక సిబ్బందికి ఇవ్వబడుతుంది.

ఇతర అవార్డులు:

సేన పతకం:

- ఇది ముఖ్యంగా అధిక స్థాయి ధైర్యాన్ని లేదా విధి పట్ల అంకితభావాన్ని ప్రదర్శించే ఆర్మీ సిబ్బందికి ఇవ్వబడుతుంది.

నావో సేన పతకం:

- ఇది శ్రేష్టమైన ధైర్యసాహసాలు లేదా సేవ పట్ల అంకితభావం కోసం నౌకాదళ సభ్యులకు మంజూరు చేయబడింది.

వాయు సేన పతకం:

- ఇది వైమానిక దళ సభ్యులకు ఆదర్శప్రాయమైన ధైర్యం లేదా సేవ పట్ల అంకితభావం కోసం మంజూరు చేయబడింది.

- *మూలం→ది ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్*

2. – ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాల వివరాలు:

GS III
అంశం→భారత ఆర్థిక వ్యవస్థకు సంబంధించిన సమస్యలు

గురించి:

- SEZ అనేది దేశంలో పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించడానికి మరియు ఉద్యోగాలను పెంచడానికి వివిధ వ్యాపార మరియు వాణిజ్య నిబంధనలతో పాటు సుంకం-రహిత స్థితి (ఆర్థిక రాయితీ)ను కలిగి ఉండే ఒక ప్రాంతం.
- ఈ ప్రాంతాలను మెరుగ్గా నిర్వహించడానికి మరియు వాణిజ్య సౌలభ్యాన్ని పెంచడానికి SEZలు సృష్టించబడ్డాయి.

భారతదేశంలోని SEZలు:

- గుజరాత్‌లోని కాండ్లాలో, మొదటి ఎగుమతి ప్రాసెసింగ్ జోన్ (EPZ) స్థాపించబడింది.
- ఈ EPZల ఫ్రేమ్‌వర్క్ SEZల ఫ్రేమ్‌వర్క్‌తో సమానంగా ఉన్నప్పటికీ, EPZల పనితీరుకు ఆటంకం కలిగించిందని భావించిన మౌలిక సదుపాయాలు మరియు పరిపాలనా సమస్యలను పరిష్కరించడానికి విదేశీ వాణిజ్య విధానంలో భాగంగా ప్రభుత్వం 2000లో SEZలను అభివృద్ధి చేయడం ప్రారంభించింది.
- ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాల చట్టం 2005లో ఆమోదించబడింది. 2006లో SEZ నిబంధనలతో కలిపి చట్టం అమలులోకి వచ్చింది.
- కానీ SEZలు భారతదేశంలో 2000 నుండి 2006 వరకు ఉపయోగించబడ్డాయి. (విదేశీ వాణిజ్య విధానానికి అనుగుణంగా).
- భారతదేశం యొక్క SEZలు అనేక విధాలుగా చైనా యొక్క అత్యంత విజయవంతమైన వ్యవస్థ తర్వాత రూపొందించబడ్డాయి.
- నోటిఫై చేయబడిన 379 సెజ్‌లలో 265 ప్రస్తుతం పనిచేస్తున్నాయి. దాదాపు 64% సెజ్‌లు ఐదు రాష్ట్రాల్లో ఉన్నాయి: తమిళనాడు, తెలంగాణ, కర్ణాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు మహారాష్ట్ర.
- అత్యున్నత అధికారం కలిగిన బోర్డ్ ఆఫ్ అప్రూవల్‌కు వాణిజ్య కార్యదర్శి (వాణిజ్య మరియు పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ) అధ్యక్షత వహిస్తారు.
- దేశం యొక్క ప్రస్తుత సెజ్ విధానాన్ని పరిశీలించేందుకు వాణిజ్యం మరియు పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ బాబా కళ్యాణి నేతృత్వంలోని కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. నవంబర్ 2018లో, సమూహం తన సిఫార్సులను సమర్పించింది.
- WTO (ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ) ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా SEZ నిబంధనలను మూల్యాంకనం చేయడం మరియు SEZల యొక్క సామర్థ్య వినియోగం మరియు సంభావ్య అవుట్‌పుట్‌ను పెంచడానికి ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న ఉత్తమ పద్ధతులను ఉపయోగించడం దీని విస్తృత లక్ష్యం.

SEZ చట్టం యొక్క లక్ష్యాలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

- అధిక ఆర్థిక కార్యకలాపాలను ప్రోత్సహించడానికి
- వస్తువులు మరియు సేవల ఎగుమతులను పెంచడానికి.
- దేశీయ మరియు విదేశీ పెట్టుబడులను పెంచడానికి.
- మౌలిక సదుపాయాల నిర్మాణం.

ముఖ్యమైన సౌకర్యాలు మరియు SEZ ప్రోత్సాహకాలు:

- SEZ యూనిట్ల నిర్మాణం, వినియోగం మరియు నిర్వహణ అన్నీ సుంకం రహిత దిగుమతులు మరియు దేశీయ ఉత్పత్తి కొనుగోళ్లతో అనుమతించబడతాయి.
- ఆదాయపు పన్ను మరియు కనిష్ట ప్రత్యామ్నాయ పన్ను వంటి పన్నుల శ్రేణి నుండి మినహాయింపు.
- SEZ యూనిట్లు గుర్తింపు పొందిన బ్యాంకింగ్ మార్గాల ద్వారా వార్షికంగా అంతర్జాతీయ వాణిజ్య రుణాలలో $500 మిలియన్ల వరకు మెచ్యూరిటీ పరిమితులు లేకుండా రుణం తీసుకోవచ్చు.
- సమాఖ్య మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలలో ఆమోదాల కోసం ఒకే వేదిక.

భారతదేశంలో SEZ పనితీరు:

- ఎగుమతులు రూ. 2005-2006లో 22,840 బిలియన్లకు రూ. 2016-17లో 7,59,524 బిలియన్లు. (2020-21)
- పెట్టుబడులు రూ. 4,035.51 కోట్లకు 2005-2006లో రూ. 6,17,499 కోట్లు (2020-21).
- ఉపాధి: ప్రస్తుతం 23,58,136 మంది వ్యక్తులు పనిచేస్తున్నారు, 2005–2006లో 1,34,704 మంది ఉన్నారు. (2020-21)

సవాళ్లు:

- మహమ్మారి జాప్యం మరియు SEZ స్థలానికి డిమాండ్ లేకపోవడం వల్ల, ఈ జోన్‌లలో ఉపయోగించని భూమి ఉంది.

విభిన్న నమూనాలు ఉన్నాయి:

- సెజ్‌లు, కోస్టల్ ఎకనామిక్ జోన్‌లు, ఢిల్లీ-ముంబై ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్, నేషనల్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ అండ్ మ్యానుఫ్యాక్చరింగ్ జోన్‌లు, ఫుడ్ పార్కులు మరియు టెక్స్‌టైల్ పార్క్‌లతో సహా అనేక రకాల ఎకనామిక్ జోన్‌లు ఉన్నందున, వివిధ ఎకనామిక్ జోన్ నమూనాలను ఏకీకృతం చేయడం సవాలుగా ఉంటుంది.

ASEAN దేశాల బెదిరింపులు:

- అంతర్జాతీయ పెట్టుబడిదారులను వారి ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలకు (SEZలు) ఆకర్షించడానికి మరియు అనేక రకాల నైపుణ్య-నిర్మాణ ప్రాజెక్టులను అభివృద్ధి చేయడానికి, ఇటీవలి సంవత్సరాలలో అనేక ASEAN దేశాలు తమ చట్టాలను మార్చుకున్నాయి.
- భారతీయ SEZలు ఇప్పుడు కొత్త నిబంధనలకు కట్టుబడి ఉండాలి ఎందుకంటే అవి వాటి ప్రపంచ పోటీ ప్రయోజనాలను కోల్పోయాయి.

ముందుకి సాగడం ఎలా:

- సెజ్‌లపై బాబా కళ్యాణి కమిటీ అందించే ఒక సూచన ఏమిటంటే, MSME కార్యక్రమాలకు మద్దతు ఇవ్వడం మరియు SEZలలో MSME పెట్టుబడులను పెంచడానికి ఇతర రంగాలు రంగ-నిర్దిష్ట SEZలలో పెట్టుబడి పెట్టడానికి అనుమతించడం.
- ఇది కొత్త ఎనేబుల్స్, ప్రొసీడ్యూరల్ లెనియెన్సీలు మరియు SEZల మౌలిక సదుపాయాల స్థితిని అందించడం ద్వారా నిధులకు వారి ప్రాప్యతను విస్తరించడానికి మరియు దీర్ఘకాలిక రుణాలను అనుమతించడానికి కూడా ముందుకు వచ్చింది.

- *మూలం→ది హిందూ*

3. - న్యాయవ్యవస్థలో మహిళల గురించి:

GS II

అంశం→న్యాయవ్యవస్థ సంబంధిత సమస్యలు

న్యాయ వ్యవస్థలో మహిళలు ఎలా ఉన్నారు?

- ఇప్పుడు సుప్రీంకోర్టులో ఉన్న 33 మంది న్యాయమూర్తులలో నలుగురు మహిళా న్యాయమూర్తులు, హైకోర్టులలో కేవలం 11.5% మంది న్యాయమూర్తులు మాత్రమే ఉన్నారు.
- ఈ దేశంలో మహిళా న్యాయవాదుల పరిస్థితి అంత మెరుగ్గా లేదు. 1.7 మిలియన్ నమోదిత కార్యకర్తల్లో 15% మంది మహిళలు మాత్రమే ఉన్నారు.

మహిళా ప్రతినిధుల కొరతకు ఏ అంశాలు దోహదం చేస్తాయి?

సామాజిక అసమానత:

- సమాజంలో పాతుకుపోయిన పితృస్వామ్యమే కోర్టుల్లో మహిళల ప్రాతినిధ్యం తక్కువగా ఉండటానికి ప్రధాన కారణం.
- మహిళలు తరచుగా కోర్టు హాలులో వాతావరణం ఇష్టపడనిదిగా భావిస్తారు. వేధింపులతో పాటు, బార్ మరియు న్యాయమూర్తుల నుండి గౌరవం లేకపోవడం మరియు ఏమి చెప్పాలో మరియు ఏమి చెప్పకూడదో బోధించబడటం, చాలా మంది మహిళా న్యాయవాదులు ఇతర బాధాకరమైన అనుభవాలను క్రమం తప్పకుండా చర్చిస్తారు.

అపారదర్శక కొలీజియం వ్యవస్థ ఎలా పనిచేస్తుంది:

- ప్రవేశ పరీక్ష ద్వారా రిక్రూట్‌మెంట్ జరుగుతుంది కాబట్టి ఎక్కువ మంది మహిళలు ప్రవేశ స్థాయిలో దిగువ కోర్టులకు హాజరవుతారు.
- ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఉన్నత న్యాయవ్యవస్థ ఉపయోగించే కొలీజియం వ్యవస్థ మరింత అపారదర్శకమైనది మరియు దాని ఫలితంగా పక్షపాతాన్ని బహిర్గతం చేసే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంది.
- 37 మంది మహిళలు లేదా మొత్తం 19% మంది హైకోర్టులకు 192 మంది అభ్యర్థుల కోసం ఇటీవల సుప్రీంకోర్టు కొలీజియం సిఫార్సులో చేర్చబడ్డారు. పాపం, సిఫార్సు చేసిన 37 మంది మహిళల్లో ఇప్పటివరకు 17 మంది మాత్రమే నియమించబడ్డారు.

మహిళలకు అనుమతి లేదు:

- హైకోర్టులు మరియు సుప్రీంకోర్టులలో మహిళలకు రిజర్వేషన్ విధానం లేనప్పటికీ, అనేక రాష్ట్రాల్లోని సబార్డినేట్ కోర్టులు ఉన్నాయి.
- అస్సాం, ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ, ఒడిశా మరియు రాజస్థాన్ వంటి రాష్ట్రాల్లో ఈ రిజర్వేషన్ల ఫలితంగా ప్రస్తుతం 40-50% మహిళా న్యాయాధికారులు ఉన్నారు.
- రాష్ట్ర మరియు సమాఖ్య చట్టసభలలో మహిళలకు 33% రిజర్వేషన్లు కల్పించే ప్రణాళికకు అన్ని ప్రధాన రాజకీయ పార్టీల నుండి గణనీయమైన మద్దతు లభించింది, అయితే అది ఇంకా ఆమోదం పొందలేదు.

ఒకరి కుటుంబానికి బాధ్యతలు కలిగి ఉండటం:

- దిగువ కోర్టుల నుండి ఉన్నత ట్రిబ్యునల్‌లకు మహిళా న్యాయమూర్తుల పదోన్నతిని ప్రభావితం చేసే ఇతర అంశాలు వయస్సు మరియు కుటుంబ బాధ్యతలు.
- లిటిగేషన్‌లో మహిళలు తగినంతగా లేరు: మహిళా న్యాయవాదుల సంఖ్య ఇప్పటికీ తక్కువగా ఉండటం గమనించదగ్గ విషయం, ఇది మహిళా న్యాయమూర్తులను ఎంపిక చేసే పూల్‌ను పరిమితం చేస్తుంది. హైకోర్టులు మరియు సుప్రీంకోర్టులలోని న్యాయమూర్తులు ప్రాథమికంగా బార్ నుండి బెంచ్‌కు ఎదిగిన న్యాయవాదులతో రూపొందించబడ్డారు.
- న్యాయ వ్యవస్థ మౌలిక సదుపాయాలు న్యాయవాద వృత్తిలోకి మహిళలు ప్రవేశించకుండా నిరోధించే మరో అవరోధం న్యాయపరమైన మౌలిక సదుపాయాల కొరత.
- చిన్న, నిండిన కోర్టు గదులు, విశ్రాంతి గదుల కొరత మరియు పిల్లల సంరక్షణ సౌకర్యాలు సవాళ్లు.

నిజమైన ప్రయత్నం లేదు:

- సుప్రీంకోర్టులో లేదా ఉన్నత న్యాయస్థానాల్లో మహిళలకు తగిన ప్రాతినిధ్యం ఉండేలా గత 70 ఏళ్లలో చెప్పుకోదగ్గ చర్యలేవీ తీసుకోలేదు.
- జనాభాలో దాదాపు 50% మంది ఉన్నారు మరియు బార్ మరియు న్యాయ వ్యవస్థలలో పురోగతికి అనేక అవకాశాలు ఉన్నప్పటికీ, భారతదేశంలో న్యాయమూర్తి పదవిని కలిగి ఉన్న మహిళలు చాలా మంది లేరు.
- నాయకత్వ పాత్రలలో చాలా మంది మహిళలు ఉన్నారని దాని అర్థం ఏమిటి?
- ఎందుకు ఎక్కువ మంది మహిళలు న్యాయం కోరుతున్నారు? పెరుగాంచిన మహిళా న్యాయమూర్తులు ఎక్కువ మంది ఉంటే, మహిళలు తమ హక్కులను కాపాడుకోవడానికి మరియు పరిహారం కోసం న్యాయ వ్యవస్థను ఉపయోగించుకునే అవకాశం ఉంది.
- న్యాయమూర్తి వారి లింగాన్ని పంచుకుంటే వ్యాజ్యం మరింత తేలికగా ఉంటుంది, అయితే ఇది ఎల్లప్పుడూ కేసు కాదు.
- ఇతర ట్రాన్స్ మహిళలకు సంబంధించిన కేసులో ఒక ట్రాన్స్ మహిళ న్యాయమూర్తిగా పనిచేస్తున్నట్లు ఊహించుకోండి. ఫలితంగా వ్యాజ్యం మరింత నమ్మకంగా ఉంటుంది.

అనేక దృక్కోణాలు:

- వారి విభిన్న జీవన అనుభవాల కారణంగా న్యాయవ్యవస్థలో వివిధ అట్టడుగువర్గాల ప్రాతినిధ్యం కలిగి ఉండటం ఖచ్చితంగా ప్రయోజనకరం.
- నిస్సందేహంగా, విభిన్నమైన బెంచ్‌ని కలిగి ఉండటం వలన చట్టపరమైన తీర్పులకు అనేక సమగ్ర దృక్కోణాలు వస్తాయి.
- వివిధ రకాల సామాజిక పరిస్థితులు మరియు అనుభవాలను పరిగణనలోకి తీసుకునే న్యాయపరమైన ఆలోచనా సామర్థ్యం పెరిగిన న్యాయ వైవిధ్యం ద్వారా మెరుగుపరచబడుతుంది మరియు పెరుగుతుంది.
- న్యాయ వ్యవస్థ ఫలితంగా మహిళలు మరియు ఇతర అట్టడుగు వర్గాల అవసరాలను మరింత మెరుగ్గా తీర్చగలుగుతుంది.

ముందుకి సాగడం ఎలా:

- అవగాహనను పెంచడం మరియు కలుపుకుపోవడాన్ని నొక్కి చెప్పడం ద్వారా భారతదేశ జనాభాలో సంస్థాగత, సామాజిక మరియు ప్రవర్తనాపరమైన మార్పులను తీసుకురావడం చాలా అవసరం.
- హైకోర్టు న్యాయమూర్తుల ఎంపిక మరియు ఆమోదం పొందే పితృస్వామ్య ఆలోచనా ధోరణిని మార్చడం, అలాగే అర్హులైన మహిళా జిల్లా న్యాయమూర్తులు మరియు న్యాయవాదుల ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంచడం ఖచ్చితంగా అవసరం.
- మహిళలకు న్యాయం జరగాలంటే ముందు వారికి సాధికారత కల్పించాలి.
- సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టులకు న్యాయమూర్తులను ఎన్నుకునేటప్పుడు న్యాయవ్యవస్థలో మహిళలకు తగిన ప్రాతినిధ్యం కల్పించాల్సిన అవసరాన్ని ప్రభావం ఉన్న ప్రతి ఒక్కరూ గుర్తించాల్సిన సమయం ఇది.
- వాస్తవానికి, ఉన్నతమైన న్యాయవ్యవస్థ నాణ్యతను త్యాగం చేయకుండా దిగువ న్యాయవ్యవస్థ మాదిరిగానే మహిళలకు సమాంతర రిజర్వ్‌ను కలిగి ఉండాలి.

- ***మూలం→ది ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్***

4. – నీతి ఆయోగ్ వివరాలు:

ప్రిలిమ్స్ నిర్దిష్ట అంశం

దాని గతం ఏమిటి?

- మాజీ USSR యొక్క సోషలిస్ట్ వాతావరణం ద్వారా మన నాయకులు ప్రభావితమయ్యారు కాబట్టి, ప్రణాళిక భారతీయ సంస్కృతిలో నిక్షిప్తమై ఉంది. ప్రణాళికా సంఘం దాదాపు 60 సంవత్సరాలు ప్రాథమిక ప్రణాళిక సాధనంగా పనిచేసింది, ఎక్కువగా నియంత్రణ మరియు కమాండ్ పద్ధతిని ఉపయోగిస్తుంది.
- గరిష్ఠ పాలన, కనిష్ఠ ప్రభుత్వం, మరియు "సహకార సమాఖ్య" స్ఫూర్తిని ప్రతిబింబించేలా "బాటమ్-అప్" విధానంపై దృష్టి సారించి, ప్రణాళికా సంఘం జనవరి 1, 2015న NITI అనే కొత్త సంస్థ ద్వారా భర్తీ చేయబడింది. ఆయోగ్.

నీతి ఆయోగ్ యొక్క అలంకరణ గురించి ఏమిటి?

- ప్రధాన మంత్రి, ఛైర్మన్ గా
- ఉపాధ్యక్షుడు: ప్రధానమంత్రి అతన్ని లేదా ఆమెను ఎంపిక చేస్తారు.
- పాలక మండలిలో రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాల లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్‌లు ఉంటారు.
- నిర్దిష్ట ప్రాంతీయ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ముఖ్యమంత్రులు మరియు లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్‌లతో కూడిన ప్రాంతీయ మండలికి ప్రధాన మంత్రి లేదా ఉద్యోగం కోసం పోటీదారు అధ్యక్షత వహిస్తారు.
- **Adhoc సభ్యత్వం:**భ్రమణ ప్రాతిపదికన సేవలందించే గౌరవనీయమైన పరిశోధనా సంస్థల నుండి ఇద్దరు ఎక్స్-అఫీషియో సభ్యులు.
- **ఎక్స్-అఫీషియో సభ్యులు:**కేంద్ర మంత్రి మండలి నుండి, ప్రధానమంత్రి నలుగురిని సూచించవచ్చు.
- ప్రధాన మంత్రి చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్‌కు ముందుగా నిర్ణయించిన సమయానికి భారత ప్రభుత్వ కార్యదర్శి బిరుదును మంజూరు చేశారు.
- **ప్రత్యేక ఆహ్వానితులు:**ప్రధాన మంత్రి సిఫార్సు చేసిన నిపుణులు మరియు విషయ నిపుణులు.
- నీతి ఆయోగ్ హబ్‌లు ఎలా పని చేస్తాయి?
- రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రం మధ్య, టీమ్ ఇండియా హబ్ ఒక వాహికగా పనిచేస్తుంది.
- నాలెడ్జ్ అండ్ ఇన్నోవేషన్ హబ్ నీతి ఆయోగ్ యొక్క థింక్ ట్యాంక్ సామర్థ్యాలను పెంచుతుంది.
- ఆయోగ్ విడుదల షెడ్యూల్‌లో మూడు పత్రాలు ఉన్నాయి: 3-సంవత్సరాల కార్యాచరణ ఎజెండా, 7-సంవత్సరాల మధ్యకాలిక వ్యూహ పత్రం మరియు 15-సంవత్సరాల విజన్ డాక్యుమెంట్.

నీతి ఆయోగ్ యొక్క లక్ష్యం ఏమిటి?

- 65 ఏళ్ల నాటి సంస్థ అయిన ప్లానింగ్ కమీషన్ ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. ఇది కమాండ్ ఎకనామిక్ ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లో ముఖ్యమైనది, కానీ ప్రస్తుతం కాదు.
- భారతదేశం వైవిధ్యభరితమైన దేశం, మరియు దానిలోని ప్రతి రాష్ట్రం ప్రత్యేక ప్రయోజనాలు మరియు అప్రయోజనాలు అలాగే వివిధ స్థాయిల ఆర్థిక అభివృద్ధిని కలిగి ఉంది.

- ఈ పరిస్థితిలో ఆర్థిక ప్రణాళికకు "అందరికీ ఒకే పరిమాణం సరిపోయే" విధానాన్ని ఉపయోగించడం సముచితం కాదు. దాని ద్వారా భారతదేశం సమకాలీన ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థలో పోటీపడదు.

దీని ప్రధాన లక్ష్యాలు ఏమిటి?

- బలమైన రాష్ట్రాలు బలమైన దేశాలకు పూర్వగామిగా ఉన్నాయని గుర్తించి, రాష్ట్రాలతో ప్రణాళికాబద్ధమైన మద్దతు కార్యక్రమాలు మరియు ప్రక్రియల ద్వారా సహకార సమాఖ్యను స్థిరంగా ముందుకు తీసుకెళ్లడం.
- గ్రామ స్థాయిలో విశ్వసనీయమైన ప్రణాళికలను రూపొందించడానికి మరియు క్రమంగా ఉన్నత స్థాయి పాలనలో వీటిని విలీనం చేయడానికి సాంకేతికతలను అభివృద్ధి చేయడం
- ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్న ప్రాంతాల్లో ఆర్థిక వ్యూహం మరియు విధానం జాతీయ భద్రత యొక్క ప్రయోజనాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటాయని నిర్ధారించడానికి.
- ఆర్థిక పురోగతి నుండి తగినంత లాభం పొందని సామాజిక సమూహాలపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించాలి.
- ముఖ్యమైన వాటాదారులు, అంతర్జాతీయంగా చురుకైన థింక్ ట్యాంక్‌లు మరియు విధాన పరిశోధన మరియు విద్యలో నిమగ్నమైన సంస్థల మధ్య భాగస్వామ్యాన్ని అందించడానికి మరియు ప్రోత్సహించడానికి.
- జ్ఞానం, ఆవిష్కరణలు మరియు వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహించడానికి జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ స్థాయిలో నిపుణులు, అభ్యాసకులు మరియు ఇతర సహకారుల సహకార నెట్‌వర్క్‌ను సృష్టించడం.
- అభివృద్ధి ఎజెండా అమలును వేగవంతం చేయడానికి శాఖలు మరియు రంగాల వారీగా వివాదాల పరిష్కారానికి ఫోరమ్‌ను ఏర్పాటు చేయడం
- అత్యాధునిక వనరుల కేంద్రాన్ని నిర్వహించండి, అద్భుతమైన నాయకత్వం మరియు స్థిరమైన మరియు సమానమైన అభివృద్ధిని సాధించడానికి అత్యంత ప్రభావవంతమైన వ్యూహాలపై అధ్యయనాలకు రిపోజిటరీగా పని చేయండి మరియు ఈ సమాచారాన్ని వాటాదారులకు పంపిణీ చేయడంలో సహాయం చేయండి.

దీనికి సంబంధించిన ఆందోళనలు ఏమిటి?

- NITI ఆయోగ్ విధాన రూపకల్పనలో తన నైపుణ్యాన్ని చూపాలంటే, విధానం, ప్రణాళిక మరియు వ్యూహం మధ్య వ్యత్యాసాలను అర్థం చేసుకుంటూ 13 లక్ష్యాల యొక్క సుదీర్ఘ జాబితా నుండి తప్పనిసరిగా ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.
- ప్రణాళికా సంఘం కంటే నమ్మకం, విశ్వాసం మరియు విశ్వాసాన్ని పెంచడానికి, NITI ఆయోగ్‌కు బడ్జెట్ కేటాయింపులతో వివిధ రకాల స్వేచ్ఛ అవసరం, ప్రణాళిక మరియు ప్రణాళికేతర వ్యయాల పరంగా కాకుండా, రాబడి మరియు మూలధన వ్యయం పరంగా. ఎందుకంటే మూలధన వ్యయంలో అధిక రేటు పెరుగుదల ఆర్థిక వ్యవస్థలో అన్ని స్థాయిల కార్యకలాపాలలో మౌలిక సదుపాయాల లోటును తొలగించగలదు.

ఎలా ముందుకు సాగాలి:

- వికేంద్రీకరణ ప్రణాళిక చేయబడుతోంది, కానీ మార్గదర్శిగా పంచవర్ష ప్రణాళికతో.

- దీన్ని ప్రత్యేకీకరించడం ద్వారా మరియు పనితీరు-ఆధారిత జవాబుదారీతనాన్ని అమలు చేయడం ద్వారా, బ్యూరోక్రాటిక్ జడత్వాన్ని అధిగమించడం చాలా అవసరం.
- NITI ఆయోగ్ చివరికి మార్పు కోసం ఒక శక్తిగా గుర్తించబడవచ్చు, పాలనను మెరుగుపరచడానికి మరియు మెరుగైన ప్రజా సేవ డెలివరీ కోసం వినూత్న పరిష్కారాలతో ముందుకు రావడానికి ప్రభుత్వ ఎజెండాకు మద్దతు ఇస్తుంది.
- NITI ఆయోగ్ ఉద్యోగుల కోసం కఠినమైన ప్రవర్తనా నియమావళితో దేశం యొక్క సమర్థవంతమైన, బహిరంగ, సృజనాత్మక మరియు జవాబుదారీ పాలనా నిర్మాణం కోసం వాదిస్తూనే ఉంది.

- ***మూలం→ది హిందూ***

సంపాదకీయ విశ్లేషణ

1. నియోజకవర్గ అసెంబ్లీ:

- రాజ్యాంగ పరిషత్ ఆలోచనను మొదట ఎంఎన్ రాయ్ అందించారు. 1935లో, భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ (INC) అధికారికంగా భారతదేశానికి రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడానికి రాజ్యాంగ సభను కోరింది. జె. నెహ్రూ 1938లో నిర్ద్వంద్వంగా, స్వేచ్ఛా భారత రాజ్యాంగాన్ని విదేశీ ప్రమేయం లేకుండా పెద్దల ఫ్రాంచైజీ ద్వారా ఎన్నుకోబడిన రాజ్యాంగ సభ రూపొందించాలి.
- మొదటిసారిగా, బ్రిటీష్ వారు 1940 నాటి "ఆగస్టు ఆఫర్"తో రాజ్యాంగ అసెంబ్లీ డిమాండ్‌కు అంగీకరించారు. చివరికి, క్యాబినెట్ మిషన్ ప్లాన్ పారామితులకు అనుగుణంగా, ఒక రాజ్యాంగ సభ ఏర్పడింది.
- ఇది తిరిగి 1946లో ప్రారంభించబడింది.

ఈ కోణంలో, కొన్ని ముఖ్యమైన భాగాలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

- బ్రిటీష్ ఇండియా శాసనసభలో మొత్తం 389 296 స్థానాలను కలిగి ఉండగా, రాచరిక రాజ్యాలలో 93 ఉన్నాయి.
- బ్రిటిష్ ఇండియాకు ఇచ్చిన 292 సీట్లు 11 గవర్నర్ ప్రావిన్సులు మరియు 4 చీఫ్ కమీషనర్ ప్రావిన్సుల మధ్య విభజించబడ్డాయి.
- ఒక్కో ప్రాంతంలోని జనాభాను బట్టి సీట్లను పంపిణీ చేశారు.
- ముస్లింలు, సిక్కులు మరియు ప్రతి ఒక్కరు ప్రతి బ్రిటిష్ ప్రావిన్స్‌కు ఇచ్చిన సీట్లను ఎవరు భర్తీ చేస్తారో నిర్ణయించడానికి బ్యాలెట్‌లను వేయాలి.
- ఒకే బదిలీ చేయగల ఓటు మరియు దామాషా ప్రాతినిధ్య వ్యవస్థను ఉపయోగించి, ప్రతి సంఘంలోని సభ్యులు ప్రావిన్షియల్ లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీకి తమ ప్రతినిధులను ఎన్నుకుంటారు.
- ప్రతినిధులను ఈ రాచరిక గణతంత్రాల పాలకులు ఎన్నుకోవాలి.

రాజ్యాంగ సభ యొక్క కొంత కూర్పు సమాచారం క్రింద జాబితా చేయబడింది:

- తక్కువ సంఖ్యలో ఓట్లతో ఎంపిక చేయబడిన ప్రావిన్షియల్ అసెంబ్లీలు పరోక్ష ఎన్నికలను నిర్వహించాయి.
- ఓటింగ్ విధానం పరోక్షంగా ఉంది, అయితే ఇది అన్ని సామాజిక సమూహాల అభ్యర్థులు పాల్గొనేందుకు అనుమతించింది.

రాజ్యాంగ పరిషత్ యొక్క పని:

- మొదటి సమావేశం 1946 డిసెంబర్ 9న జరిగింది.
- తొలి సమావేశంలో ముస్లిం లీగ్ పాల్గొనలేదు.
- తొలి సమావేశానికి తాత్కాలిక అధ్యక్షుడు డాక్టర్ సచ్చిదానంద్ సిన్హా.
- ఓటింగ్ తరువాత, డాక్టర్ రాజేంద్ర ప్రసాద్ మరియు హెచ్‌సి ముఖర్జీ వరుసగా ఉపాధ్యక్ష మరియు అసెంబ్లీ అధ్యక్ష పదవులకు ఎంపికయ్యారు.
- అసెంబ్లీ రాజ్యాంగ సలహాదారుగా పనిచేయడానికి సర్ బిఎన్ రావు ఎంపికయ్యారు.

- మౌంట్ బాటన్ ప్రణాళికను ఆమోదించిన తర్వాత భారత భూభాగంలో నివసించే ముస్లిం లీగ్ సభ్యులు కూడా కౌన్సిల్ చర్చల్లో పాల్గొన్నారు.
- ప్రారంభంలో సమావేశాలకు దూరంగా ఉన్న రాచరిక రాష్ట్రాల ప్రతినిధులు ఇప్పుడు పాల్గొన్నారు.
- రాజ్యాంగ సభ దాని ఉనికిలో ఉన్న రెండు సంవత్సరాలు, పదకొండు నెలలు మరియు ఎనిమిది రోజులలో 11 సార్లు సమావేశమైంది.
- రాజ్యాంగ పరిషత్ చివరి సమావేశం 1950 జనవరి 24న జరిగింది.

ఆబ్జెక్టివ్ రిజల్యూషన్:

- దీనిని 1946 డిసెంబరులో నెహ్రూ బదిలీ చేశారు.
- ఇది రాజ్యాంగ వ్యవస్థకు సంబంధించిన ప్రాథమిక ఆలోచనలు మరియు ఆదేశాలను అందించింది.

తీర్మానం క్రింది లక్ష్యాలను నొక్కి చెప్పింది:

- స్వేచ్ఛా భారతంలో మిగిలేది గణతంత్రమే.
- సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం లక్ష్యం ప్రజలందరికీ మేలు చేస్తుంది.
- రిపబ్లిక్ ప్రాథమిక హక్కులకు హామీ ఇస్తుంది.
- మైనారిటీలు మరియు వెనుకబడిన వర్గాల హక్కులను రాష్ట్రం సమర్థిస్తుంది.
- కొత్త దానిని ఎన్నుకునే వరకు రాజ్యాంగ సభ తాత్కాలిక శాసన సభగా పనిచేసింది.

ఇది ఆ సమయంలో ఈ క్రింది లక్ష్యాలను అమలు చేసింది:

- భారతదేశం కామన్వెల్త్ సభ్యదేశంగా చేరింది.
- ఇది జాతీయ జెండాను స్వీకరించింది.
- దేశ గీతం ఎంపికైంది.
- జాతీయ గీతాన్ని ఆమోదించడం.
- భారతదేశ తొలి రాష్ట్రపతిగా డాక్టర్ రాజేంద్ర ప్రసాద్‌ను ఎంపిక చేయడం.

రాజ్యాంగ సభ యొక్క కమిటీలు:

- రాజ్యాంగ రూపకల్పనలో భాగంగా వివిధ పనులను నిర్వహించడానికి అనేక కమిటీలను ఏర్పాటు చేశారు. రాజ్యాంగ సభ యొక్క ముఖ్యమైన మరియు చిన్న రెండు కమిటీలు క్రింద ఇవ్వబడ్డాయి:

ప్రధాన కమిటీలు:

- J. నెహ్రూ యూనియన్ పవర్స్ కమిటీ ఛైర్మన్‌గా పనిచేశారు.
- J. నెహ్రూ కేంద్ర రాజ్యాంగ కమిటీ అధ్యక్షుడిగా పనిచేశారు.
- రాష్ట్ర రాజ్యాంగానికి పాలకమండలి: పటేల్, ఎస్
- డాక్టర్ బిఆర్ అంబేద్కర్ కమిటీ ముసాయిదా ప్రక్రియకు అధ్యక్షత వహించారు. ప్రాథమిక హక్కులు, మైనారిటీలు, గిరిజన మరియు మినహాయించబడిన ప్రాంతాల కమిటీకి ఎస్.పటేల్ అధ్యక్షత వహించారు. ఇది క్రింది ఉపకమిటీలను కలిగి ఉంది:

చిన్న కమిటీలు:

- అసెంబ్లీ ఏర్పాటు బాధ్యతలను పర్యవేక్షించిన కమిటీలో జివి మావలంకర్ ఉన్నారు.
- బి పట్టాభి సీతారామయ్య హౌస్ కమిటీలో డాక్టర్ కెఎం మున్షి రాజేంద్ర ప్రసాద్ జాతీయ జెండా ప్రత్యేక కమిటీలో ఉన్నారని కమిటీ ఆన్ ఆర్డర్ ఆఫ్ బిజినెస్ తెలిపింది.
- ప్రతిపాదిత రాజ్యాంగాన్ని మూల్యాంకనం చేయడానికి ఒక ప్రత్యేక కమిటీలో అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యర్ ఉన్నారు.

ముసాయిదా కమిటీ:

- ఇది రాజ్యాంగ పరిషత్‌లో అత్యంత ముఖ్యమైన కమిటీగా పరిగణించబడింది.
- దీనికి డాక్టర్ బిఆర్ అంబేద్కర్ అధ్యక్షత వహించారు.
- పార్లమెంటు రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడంలో మరియు ఆమోదించడంలో ఆయన కీలక పాత్ర పోషించారు.
- కమిటీ ఫిబ్రవరి 1948లో రాజ్యాంగం యొక్క మొదటి ముసాయిదాను ప్రచురించింది. అక్టోబరు 1948లో సాధారణ ప్రజానీకం సమర్పించిన మార్పులను చేర్చి రెండవ ముసాయిదా విడుదల చేయబడింది.

రాజ్యాంగ అసెంబ్లీకి సంబంధించిన వైరుధ్యాలు:

- సభ్యులు ప్రత్యక్ష ఎన్నికల ద్వారా ఎన్నుకోబడనందున సంస్థ ప్రతినిధి కాదు.
- ఇది బ్రిటీష్ ఆదేశాలకు అనుగుణంగా స్థాపించబడినందున ఇది సార్వభౌమాధికారం కాదు.
- రాజ్యాంగ రూపకల్పన ప్రక్రియ చాలా కాలం పట్టింది.
- దీనిని ఎక్కువగా కాంగ్రెస్ పార్టీ పరిపాలించింది.
- న్యాయవాదులు, రాజకీయ నాయకుల ప్రాబల్యం ఎక్కువగా కనిపించింది.
- ఆ ప్రాంతంలో హిందువులు ఎక్కువ.
- అయితే, పైన పేర్కొన్న విమర్శల ద్వారా రాజ్యాంగ పరిషత్ సరిగ్గా చిత్రీకరించబడలేదు.
- రాజ్యాంగ పరిషత్ సభ్యులు భారతీయ సమాజంలోని అన్ని కోణాలకు ప్రాతినిధ్యం వహించినప్పటికీ, పరోక్షంగా ఎంపిక చేయబడ్డారు.
- భారతదేశం వంటి దేశానికి రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించడం ఎంత సవాలుతో కూడుకున్నదో ఈ ప్రక్రియ సరైనదే.
- రాజ్యాంగంలోని లౌకిక విభాగాలలో మరియు వారి నిరంతర ఉనికిలో దేశం యొక్క ప్రాథమిక మతానికి ఎటువంటి పేర్కొన్న లేదా సూచించబడిన ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడలేదని స్పష్టమైన రుజువు కనుగొనవచ్చు.

2. న్యాయవ్యవస్థలో సంస్కరణలు:

భారతదేశంలో ఇప్పటికీ పెండింగ్‌లో ఉన్న కోర్టు కేసులు:

- నేషనల్ జ్యుడీషియల్ డేటా గ్రిడ్ (ఎన్‌జెడిజి) నివేదిక ప్రకారం వివిధ కోర్టుల్లో 93 కోట్ల కేసులు, హైకోర్టుల్లో 49 లక్షల కేసులు, సుప్రీంకోర్టులో 57,987 కేసులు పెండింగ్ లో ఉన్నాయి.
- అలహాబాద్ హైకోర్టులో 15% అప్పీళ్లు 1980ల నాటివి కాగా, ఇప్పటికీ సుప్రీంకోర్టులో పెండింగ్‌లో ఉన్న 30% కంటే ఎక్కువ కేసులు ఐదేళ్లకు పైగా ఉన్నాయి.
- 2009 నుండి లా కమిషన్ మూల్యాంకనం ప్రకారం, ప్రస్తుతం ఉన్న న్యాయమూర్తుల సంఖ్యతో బ్యాక్‌లాగ్‌ను క్లియర్ చేయడానికి 464 సంవత్సరాలు పడుతుంది.
- పోలీసు మరియు న్యాయవ్యవస్థ స్థాయిలలో గణనీయమైన నిరీక్షణ కారణంగా భారతదేశంలో చాలా కేసులు చాలా ఎక్కువ సమయం తీసుకుంటాయి.
- మెజారిటీ కేసులను నిర్వహించే భారతదేశంలోని సబార్డినేట్ కోర్టులలో, 31 మిలియన్ల కేసుల్లో మూడింట ఒక వంతు కంటే ఎక్కువ మూడు సంవత్సరాలకు పైగా పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి.
- హైకోర్టులలో, 8 మిలియన్ల కేసులలో సగం మూడు సంవత్సరాలకు పైగా ఇప్పటికీ పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి, పెండింగ్‌లు చాలా ఎక్కువగా ఉన్నాయి.
- ముఖ్యంగా పశ్చిమ బెంగాల్, ఒడిశా మరియు బీహార్‌లలో పేద న్యాయస్థానాలు కేసులను పరిష్కరించడంలో ఇబ్బంది పడుతున్నాయి. మూడు రాష్ట్రాల్లో, దిగువ కోర్టుల్లో దాదాపు సగం కేసులపై నిర్ణయం కోసం వేచి ఉండగానే మూడేళ్లకు పైగా గడిచిపోయాయి.
- రాష్ట్రంలోని అత్యున్నత న్యాయస్థానాలు దిగువ కోర్టులలోని విషయాల స్థితిపై క్రమం తప్పకుండా ప్రభావం చూపుతాయి. కలకత్తా హైకోర్టు మరియు ఒడిశా హైకోర్టులలో, 70% కంటే ఎక్కువ కేసులు మూడేళ్లకు పైగా వేచి ఉన్నాయి.
- కానీ కొన్ని రాష్ట్ర న్యాయస్థానాలు ఇతరులకన్నా త్వరగా కేసులను పరిష్కరించుకుంటాయి.
- ఉదాహరణకు, పంజాబ్ మరియు హర్యానాలో మొత్తం కేసుల్లో 6% కంటే తక్కువ మూడు సంవత్సరాలకు పైగా పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి.
- మొత్తంమీద, దేశంలోని తూర్పు రాష్ట్రాలు పశ్చిమ రాష్ట్రాల కంటే చాలా ఎక్కువ పెండెన్సీ రేట్లు కలిగి ఉన్నాయి.
- దేశం యొక్క తూర్పు సగం పశ్చిమ సగం కంటే చాలా పేదది.

వివిధ కారణాలతో పెండింగ్‌లో ఉన్న కేసులు:

- న్యాయమూర్తుల కొరత: దిగువ కోర్టులలో దాదాపు 35% ఉద్యోగాలు భర్తీ చేయబడవు. భారతదేశం జనాభా నిష్పత్తికి దయనీయమైన న్యాయమూర్తులని కలిగి ఉంది, ప్రతి మిలియన్ పౌరులకు కేవలం 17 మంది న్యాయమూర్తులు మాత్రమే ఉన్నారు. లా కమిషన్ గతంలో మిలియన్‌కు 50 మంది న్యాయమూర్తుల నిష్పత్తిని సిఫారసు చేసింది.
- న్యాయస్థానాలు నిర్వహించే 50% కంటే ఎక్కువ కేసులు ఏర్పాటు చేసిన విధానానికి కట్టుబడి ఉండవు, ఇది ఒక్కో కేసుకు గరిష్టంగా మూడు వాయిదాలను అనుమతిస్తుంది. ఫలితంగా ఇంకా వేచి ఉన్న కేసుల సంఖ్య పెరుగుతోంది.

- భారతదేశం తన GDPలో కేవలం 0.09% మాత్రమే తన కోర్టు వ్యవస్థకు మద్దతుగా కేటాయిస్తుంది, ఇది తక్కువ డబ్బుతో మిగిలిపోయింది. దాని భయంకరమైన మౌలిక సదుపాయాల కారణంగా, దేశం యొక్క అధమ న్యాయస్థానాలు నమ్మదగిన తీర్పులు ఇవ్వలేవు. 2016 నుండి సుప్రీం కోర్టు నివేదిక ప్రకారం భారతదేశం మొత్తానికి అధికారం కలిగిన 20,558 మంది న్యాయవ్యవస్థ అధికారులలో 15,540 మంది మాత్రమే ప్రస్తుతం ఉన్న మౌలిక సదుపాయాల ద్వారా మద్దతు ఇవ్వగలరు.
- ప్రభుత్వ కేసులు: LIMBS నుండి వచ్చిన డేటా ప్రకారం, భారతీయ న్యాయస్థానాలలో ఇంకా పెండింగ్‌లో ఉన్న 46% కేసులకు పైగా కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాలు బాధ్యత వహించాయి.
- ప్రస్తుతం, సుప్రీంకోర్టులో 40% వరకు పెండింగ్‌లో ఉన్న ప్రొసీడింగ్‌లు స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్లు. రాజ్యాంగపరమైన సమస్యలు అవసరమయ్యే పరిస్థితుల కాలపరిమితి చివరకు కుదించబడుతుంది.
- సుప్రీంకోర్టు మార్గదర్శకాల ప్రకారం కనీసం 225 రోజులు విధిగా ఉండాల్సి ఉన్నప్పటికీ న్యాయమూర్తులు సంవత్సరానికి సగటున 188 రోజులు పని చేస్తారు.
- కోర్టు నిర్వహణ వ్యవస్థలు లేకపోవడం: కోర్టు కార్యకలాపాలను మెరుగుపరచడానికి, కేసు కదలికను అనుకూలపరచడానికి మరియు కేసుల విచారణకు అందుబాటులో ఉన్న సమయాన్ని పొడిగించడానికి కోర్టు మేనేజర్‌ల కోసం కోర్టులు నియమించబడిన పోస్ట్‌లను కలిగి ఉన్నాయి. కానీ ఇప్పటివరకు కొన్ని కోర్టులు మాత్రమే ఈ స్థానాలను భర్తీ చేశాయి.
- అసమర్థ విచారణ: సాక్ష్యాధారాలను పొందేందుకు ప్రస్తుత, శాస్త్రీయ పద్ధతులు లేకపోవడం వల్ల సాధారణంగా పోలీసులు విజయవంతమైన దర్యాప్తును నిర్వహించలేరు.
- పెరుగుతున్న అక్షరాస్యత: ప్రజలు తమ హక్కులు మరియు ప్రభుత్వం వారి పట్ల కలిగి ఉన్న బాధ్యతలపై ఎక్కువ అవగాహన కలిగి ఉన్నందున, ఉల్లంఘన జరిగినప్పుడు తరచుగా న్యాయస్థానాలను ఆశ్రయిస్తారు.

న్యాయపరమైన పెండెన్సీ యొక్క ప్రభావాలు:

- "సకాలంలో న్యాయం" లేనప్పుడు, న్యాయం లేదు. చట్టబద్ధమైన పాలనను పరిరక్షించడానికి మరియు న్యాయానికి ప్రాప్యతను అందించడానికి విషయాలను వేగంగా నిర్వహించాలి. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21 జీవించే హక్కు మరియు స్వేచ్ఛను రక్షిస్తుంది, ఇందులో సత్వర విచారణ హక్కు కూడా ఉంది.
- కుప్పకూలుతున్న సామాజిక మౌలిక సదుపాయాలు: నేరాల రేటును పెంచడం, తలసరి ఆదాయాన్ని తగ్గించడం, పేదరికం రేట్లు పెరగడం మరియు ప్రజా మౌలిక సదుపాయాలను క్షీణింపజేయడం వల్ల పేద న్యాయవ్యవస్థ సామాజిక అభివృద్ధికి ఆటంకం కలిగిస్తుంది.
- మానవ హక్కులకు సంబంధించినది ఎందుకంటే మౌలిక సదుపాయాలు ఇప్పటికే సరిపోవు, జైలు రద్దీ, కొన్ని సందర్భాల్లో 150% సామర్థ్యాన్ని మించిపోయింది, ఫలితంగా "మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన" జరుగుతుంది.
- దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థపై ప్రభావం చూపుతుంది, ఎందుకంటే న్యాయపరమైన జాప్యాలు ప్రతి సంవత్సరం భారతదేశ GDPలో 1.5% తగ్గిస్తున్నాయని అంచనా వేయబడింది.

- ఆర్థిక సర్వే 2017–18 ప్రకారం, వివాదాలను పరిష్కరించడం, ఒప్పందాలను అమలు చేయడం, పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించడం, ప్రాజెక్టులను నిలిపివేయడం, పన్నులు వసూలు చేయడం మరియు వాటిని వసూలు చేయడం, అలాగే పెట్టుబడిని నిరుత్సాహపరచడం మరియు నిరోధించడం ద్వారా వ్యాపారాన్ని నిర్వహించడం పెండింగ్‌ను మరింత ఖరీదైనదిగా చేస్తుంది. పెట్టుబడి.

ఏమి చేయాలి:

- పార్లమెంటరీ స్టాండింగ్ కమిటీ తన నివేదికలో మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడం మరియు నాసిరకం కోర్టులకు మద్దతు ఇవ్వడంపై ఈ క్రింది సూచనలను అందించింది: న్యాయపరమైన సౌకర్యాల నిర్మాణానికి రాష్ట్రాలు ఇతర విషయాలతోపాటు తగినంత భూమిని అందించాలి. ఎక్కువ భూమి అందుబాటులో లేనందున, నిలువు నిర్మాణం చేయాలి.
- ఇ-కోర్టులను ఏర్పాటు చేయాలంటే ముందుగా అన్ని కోర్టుల కంప్యూటరీకరణ గడువును పూర్తి చేయాలి.
- ఖాళీల సమస్యపై దాడి చేయడం: వ్యవస్థలో ఇప్పుడు పెండింగ్‌లో ఉన్న కేసులను నిర్వహించడానికి తగిన న్యాయమూర్తి బలాన్ని గుర్తించడం ద్వారా న్యాయమూర్తుల నియామకాలు సమర్థవంతంగా జరుగుతాయని మీరు నిర్ధారించుకోవచ్చు. మొట్టమొదటిసారిగా, భారతదేశ 120వ లా కమిషన్ నివేదికలో న్యాయమూర్తుల బలం స్థిరీకరణ ఫార్ములా అభివృద్ధి చేయబడింది.
- రాజ్యాంగానికి అనుగుణంగా తాత్కాలిక న్యాయమూర్తులుగా వ్యవహరించడానికి సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టులు తప్పనిసరిగా అర్హత మరియు అనుభవజ్ఞులైన న్యాయమూర్తులను నియమించాలి.
- ఆల్ ఇండియా జ్యుడీషియల్ సర్వీస్ న్యాయమూర్తుల నాణ్యతను పెంచడం మరియు కేసుల బకాయిలను తగ్గించడం ద్వారా దిగువ న్యాయవ్యవస్థను బలోపేతం చేస్తుంది.
- హైకోర్టులు మరియు దిగువ కోర్టుల కోసం వార్షిక లక్ష్యాలు మరియు కార్యాచరణ ప్రణాళికలను నిర్దేశించడం కేసు పరిష్కారాన్ని వేగవంతం చేయడంలో సహాయపడుతుంది. అధికారులు తమ విధులను సమర్థవంతంగా నిర్వహిస్తున్నారని నిర్ధారించుకోవడానికి న్యాయ అధికారులకు కఠినమైన ప్రవర్తనా నియమావళిని ఇవ్వవచ్చు.
- వాయిదాలు ఖచ్చితంగా నియంత్రించబడతాయి, ప్రత్యేకించి ట్రయల్ స్టేజ్‌లో బలహీనమైన కారణాలతో వాటిని అభ్యర్థించే వారికి అసాధారణమైన ఖర్చులు అమలు చేయబడతాయి మరియు సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్‌లో పేర్కొన్న గడువులను పొడిగించడం నిషేధించబడింది.
- బెటర్ కోర్ట్ మేనేజ్‌మెంట్ & డేటా కలెక్షన్: దీన్ని సాధించడానికి, సందర్భాలను వాటి ఆవశ్యకత మరియు ప్రాధాన్యత ఆధారంగా వర్గీకరించడం మరియు ఏర్పాటు చేయడం అవసరం.
- సంబంధిత సమాచారాన్ని ట్రాక్ చేయడం, గమనించడం మరియు అందించడం ద్వారా, న్యాయవాదులకు న్యాయాన్ని మరింత వినియోగదారు-స్నేహపూర్వకంగా చేయడానికి సాంకేతికతను వర్తింపజేయడానికి IT (సమాచార సాంకేతికత) పరిష్కారాలు ఉపయోగించబడతాయి. ప్రాసెస్ రీఇంజినీరింగ్‌పై ఎక్కువ దృష్టి పెట్టాలి, కోర్టు విచారణలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని

ఉపయోగించడం ద్వారా సామర్థ్యం మరియు నాణ్యతలో గణనీయమైన మెరుగుదలలను సృష్టించేందుకు ప్రాథమిక వ్యాపార కార్యకలాపాలను నవీకరించడం ఉంటుంది. ఇది కలిగి ఉంటుంది:

- హై కోర్టులు మరియు సబార్డినేట్ కోర్టులలో పెండింగ్‌లో ఉన్న అన్ని కేసులకు సంబంధించిన కేసు స్థితి మరియు కేసు చరిత్రను అందించే ఈ-కోర్టుల ద్వారా డిజిటల్ కేసు దాఖలు, సమాచారాన్ని సులభంగా యాక్సెస్ చేయవచ్చు.
- సాగే శోధన, కృత్రిమ మేధస్సుతో సమానమైన కొత్త రకమైన శోధన, నేషనల్ జ్యుడీషియల్ డేటా గ్రిడ్‌ను ఆధునీకరించడానికి ఉపయోగించబడుతోంది.
- న్యాయవ్యవస్థ-లీగల్ సర్వీసెస్ (ADR)లో పెండెన్సీ మరియు జాప్యాన్ని తగ్గించడానికి జాతీయ చొరవపై జరిగిన సమావేశంలో ప్రత్యామ్నాయ వివాద పరిష్కారాన్ని సూచించింది, న్యాయస్థానాల ముందు విచారణకు వచ్చే కేసుల పరిమాణాన్ని నిర్వహించడానికి అధికారులు ప్రీ-లిటిగేషన్ మధ్యవర్తిత్వంలో పాల్గొనాలి.
- పౌర మరియు గృహ వివాదాలను పరిష్కరించడానికి క్రమం తప్పకుండా లోక్ అదాలత్ సమావేశాలు నిర్వహించడం చాలా ముఖ్యం.
- గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి చిన్న క్లెయిమ్ వివాదాలను విజయవంతంగా పరిష్కరించడం ద్వారా, గ్రామ న్యాయాలయాలు న్యాయ వ్యవస్థపై ఒత్తిడిని తగ్గించడంలో సహాయపడతాయి.
- స్థానిక స్థాయిలో రాష్ట్ర వ్యాజ్యాన్ని ప్రోత్సహించడానికి హైకోర్టుల ద్వారా గ్రామ న్యాయ సంరక్షణ & మద్దతు కేంద్రాన్ని కూడా ఏర్పాటు చేయవచ్చు.

ముగింపు:

- విజయవంతమైన న్యాయస్థాన వ్యవస్థ తప్పనిసరిగా సులభంగా అందుబాటులో ఉండాలి, సహేతుకమైన ధరతో ఉండాలి మరియు సత్వర న్యాయం అందించాలి. ప్రతి ఒక్కరికీ సరసమైన ఖర్చుతో న్యాయ బట్వాడా వ్యవస్థను సకాలంలో యాక్సెస్ చేసే వరకు ఈ డిమాండ్లు నెరవేరవు.
- అందువల్ల భారతదేశంలో న్యాయం యొక్క డెలివరీ నిరంతరం నిర్మాణాత్మక పరిశీలన ద్వారా మెరుగుపరచబడాలి మరియు బలోపేతం చేయాలి.

Guru Deekshaa IAS is happy to announce first ever kannada current affairs magazine for kannada medium aspirants of Karnataka. The three important thumb rules for any competitive exam are

Vijay Kumar G

Founder and Director

Guru Deekshaa IAS

- ✍🏻 First-NCERT/STATE syllabus books which helps to develop your understanding on the subjects
- ✍🏻 Second-Daily current affairs helped to build your further understanding of the events related to your examination, Apart from knowledge it build the personality of an individual which brings in confidence to face any examination.
- ✍🏻 Third-Practice previous year question papers and mock test available in the market to train your mind as per the requirement of the examination.

Thousand miles of journey starts with single step, We at Guru Deekshaa have taken this first step towards empowering you to prepare for civil for services. Now its your turn to start preparation and achieve your dream of becoming IAS/IPS.

CALL US FOR MORE DETAILS

76 76 74 98 77

JOIN OFFICIAL TELEGRAM FOR MATERIAL AND UPDATES

@GURU_DEEKSHAAIAS

FOLLOW OUR INSTAGRAM FOR DAILY UPDATES

GURUDEEKSHAA